

Затверджено
Вченою радою
філософського факультету
(протокол № ____ від _____ 2018 р.)

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ДИСЦИПЛІН СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ, ЗАОЧНОЇ ТА ЕКСТЕРНАТНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ
за напрямом 6.020301 (033) “ФІЛОСОФІЯ” ОКР “БАКАЛАВР” на 2017/2018
навчальний рік

ФІЛОСОФСЬКА АНТРОПОЛОГІЯ

1. Філософська антропологія як теоретична дисципліна. Спроба систематики.
2. Антропоцентризм в системі конкуруючих світоглядних настанов (космоцентризму, теоцентризму, логоцентризму, соціоцентризму).
3. Філософія про людину. Три значення філософської антропології. Систематика філософсько-антропологічних підходів.
4. Людина як особливий рід суцього.
5. Філософсько-антропологічні теорії походження людини.
6. Природа і сутність людини.
7. Людина як мікрокосм. Людина і техніка.
8. Людина як макрокосмос. Людина і ноосфера (П. Тейяр де Шарден, В. Вернадський). Праця Е. Ільєнкова «Космологія духу».
9. Вчення античних та середньовічних мислителів про буття людини.
10. Антропоцентричне тлумачення буття людини у філософії Відродження.
11. Особливість трактування у романтизмі феномену буття людини.
12. Буття людини в інтерпретації «філософії життя» (А. Шопенгауер та Ф. Ніцше).
13. Ідеї щодо буття людини в екзистенціалізмі. А. Камю про абсурдність людського існування.
14. Людина як істота, яка говорить. Філософія мови про людську особистість.
15. Смерть як таємниця людського буття. Людина перед обличчям смерті ("Епос про Гільгамеша", "Тібетська книга мертвих", твори Б. Паскаля, Ж.-Л. Кюртіс "Мислячий очерет").
16. Духовне і душевне в житті людини.
17. Містика, інтуїція, віра та релігія як феномени людського буття.
18. Антропологічний вимір міфу.
19. Людина як запитуюче буття.
20. Філософська антропологія Макса Шеллера.
21. Людина і стать (О. Вейнінгер, Р. Айслер, Н. Хамітов).
22. Філософія любові (С. К'єркегор, М. Бердяєв, Б. Вишеславцев).
23. Філософська антропологія Л. Фойєрбаха.
24. Філософсько-антропологічне вчення А. Швейцера.
25. Антропонаціокосмоцентризм української філософії.
26. Праксеологія як учення про людську діяльність.
27. Предмет, завдання та основні етапи розвитку праксеології.
28. Діяльність як спосіб буття людини. Структура, види, функції діяльності.
29. Складна дія, її види, елементи підготовки, ефективні методи організації.
30. Планування як підготовчий етап складної дії. Критерії "хорошого плану".
31. Проблема можливості дії. Алгоритм зародження діяльності та вимоги до постановки її мети.

32. Критерії оцінки діяльності. Ціннісні орієнтації суб'єкта діяльності.
33. Колективна дія та її види. Основні принципи організації співробітництва.
34. Управлінська діяльність, види, етапи та методи.
35. Розумова праця, її специфіка, етапи та принципи реалізації. Криза традиційних підходів до пошуку рішень та раціоналізація управління.
36. Праксеологічний аспект співвідношення праці та відпочинку, засади його оптимізації. Принципи ефективної організації робочого дня.
37. Критерії, сутність та особливості поняття «благо» і «цінність», «сене життя» в аксіології
38. Цінність і оцінка. Особливості цінностей.
39. Функції цінностей. Ідеальна і матеріальна ціннісні ієрархії, їх взаємодії (за М.Шелером). Співвідношення цінностей у контексті 3-х моделей взаємодії людини і суспільства (індивідуалістського, колективістського, гармонійного). Типологія цінностей (за М. Рокичем та Ш. Шварцом). Ціннісна традиція і новація. Проблема позитивної ціннісної маргінальності у творі Р.Баха «Чайка...».
40. Проблема маніпуляції цінностями у сучасному світі.

ЛОГІКА

1. Предмет, метод і специфіка логіки. Логіка і металогіка.
2. Традиційна і сучасна логіка.
3. Логічний синтаксис.
4. Логічна семантика.
5. Логічна прагматика.
6. Мова як знакова система. Природна і штучна мова. Семантична замкненість.
7. Лінгвістична база традиційної логіки.
8. Лінгвістична база сучасної логіки.
9. Формалізація. Числення.
10. Логічний аналіз понять у традиційній логіці.
11. Елементи теорії імен в логіці предикатів.
12. Логічна теорія дефініцій та систематизації.
13. Операційні судження. Дефініційні та дивізійні судження.
14. Логічна теорія суджень і висловлювань у традиційній логіці, логіці висловлювань та логіці предикатів.
15. Математична теорія множин, синтаксис природної мови і функціональний аналіз мовних виразів як концептуальна база теорії суджень і висловлювань.
16. Модальні висловлювання в алетичній, темпоральній, епістемічній і деонтичній логіці.
17. Семантика “можливих світів”. Реляційна семантика. Навхресна семантика.
18. Логічний аналіз дії і взаємодії.
19. Логічне моделювання конфлікту та дискурсу.
20. Лінійна схема раціональності.
21. Мережева схема раціональності.
22. Ігрова схема раціональності.
23. Логічний аналіз міркувань засобами традиційної логіки, логіки висловлювань, логіки предикатів та логіки дії.
24. Теоретичні та практичні міркування.
25. Натуральні та аксіоматичні числення. Натуральні числення логіки висловлювань і логіки предикатів.
26. Аксіоматичні числення логіки висловлювань і логіки предикатів.
27. Логічна і фактична істина. Відношення логічного випливання.
28. Матеріальна і формальна імплікація. Парадокси матеріальної імплікації.

29. Таблиці істинності та аналітичні таблиці як методи перевірки коректності побудованих міркувань.
30. Особливості застосування таблиць істинності та аналітичних таблиць в логіці висловлювань і логіці предикатів.
31. Поняття і предмет еристики.
32. Базові моделі суперечки. Підстави, принципи і норми суперечки. Стратегія і тактика суперечки.
33. Застосування законів логіки у суперечці. Фундаментальні принципи традиційної логіки в контексті суперечки. Головні методи сучасної логіки в контексті суперечки.
34. Запитання і відповіді у суперечці.
35. Дедуктивний метод постановки запитань і побудови відповідей. Індуктивний метод постановки запитань і побудови відповідей. Правила формулювання запитань і відповідей.
36. Аргументація і критика в суперечці. Підрядна аргументація. Сурядна аргументація. Множинна аргументація.
37. Оцінка висловлювань в аргументації.
38. Правила аргументації та критики.
39. Прийоми впливу в суперечці.
40. Коректна і некоректна аргументація. Стандартні некоректні аргументи. Маніпулювання у суперечці та його нейтралізація.

ФІЛОСОФІЯ РЕЛІГІЇ

1. Предмет релігійної філософії та її основні проблеми
2. Основні ідеї буддійської філософії
3. Філософія хінаяни
4. Філософія махаяни.
5. Зародження християнської філософії. Ранній етап розвитку східної патристики.
6. Пізній етап східної патристики: загальна характеристика. Релігійно-філософські погляди учасників каппадокійського гуртка.
7. Філософське підґрунтя ісихазму.
8. Російська релігійна філософія.
9. Головні напрямки релігійної філософії західної християнської традиції.
10. Філософські погляди св. Августина.
11. Філософія Томи Аквінського.
12. Неотомізм та неоавгустинізм.
13. Ортодоксальна теологія (Мартін Лютер, Жан Кальвін).
14. Ліберальна теологія.
15. Діалектична теологія.
16. Новітні школи у протестантській філософії.
17. Виникнення ісламу та його культура. Калам.
18. Релігійно-філософські ідеї представників ісламського аристотелізму (аль-Кінді, аль-Фарабі, ібн Сіна, ібн Рушд).
19. Філософські засади суфізму.
20. Поняття і проблемна сфера філософії релігії
21. Основні елементи та структура релігії
22. Філософські концепції природи релігії: багатоманіття їх концептуального визначення
23. Психологічні концепції релігії
24. Натуралістичні концепції релігії
25. Наукові дослідження релігії: міфологічна школа
26. Наукові дослідження релігії: антропологічна школа і її представники
27. Психологічні концепції релігії
28. Натуралістичні концепції релігії

29. Ідея подвійності світу – головна риса релігійної свідомості
30. Буття Бога у філософській інтерпретації
31. Докази буття Бога в світлі філософського мислення.
32. Філософські форми усвідомлення Бога: теїзм, деїзм і пантеїзм
33. Поняття релігійної істини
34. Проблеми Богопізнання
35. Раціональний (дискурсивний) вимір пізнавальної парадигми
36. Ейдетичне (інтуїтивне) осягнення феномену релігії
37. Б. Спіноза про «інтелектуальну любов до Бога»
38. Проблема релігії у вченні про пізнання І. Канта
39. Філософія релігії Г. Гегеля
40. Критика Л. Фюрбахом релігійної моралі.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН

1. Визначення методики викладання філософії.
2. Засади методики викладання філософії.
3. Методи і засоби методики викладання філософії.
4. Значення лекції у викладанні філософії.
5. Види лекцій із філософії.
6. Функції лекцій із філософії.
7. Форми контролю рівня лекцій із філософії.
8. Методика підготовки лекції із філософії.
9. Методика читання лекції із філософії.
10. Урахування профілю підготовки майбутніх фахівців у викладанні філософії.
11. Традиційна методика викладання філософської проблематики.
12. Посттрадиційна методика викладання філософської проблематики.
13. Значення семінару у викладанні філософії.
14. Форми семінарських занять із філософії.
15. Методика підготовки до семінару із філософії.
16. Методика проведення семінару із філософії.
17. Методика підготовки і проведення заліків та іспитів з філософських дисциплін.
18. Логічна освіта в сучасній Україні.
19. Модифікації методики викладання логіки.
20. Специфіка методики викладання логіки.
21. Предмет і завдання курсу “Методика викладання релігієзнавчих дисциплін та християнської етики”.
22. Структура викладання курсу “Релігієзнавство” в різних навчальних закладах.
23. Довідково-енциклопедична література та її використання на заняттях з основ християнської етики та релігієзнавства.
24. Способи використання першоджерел при викладанні Основ християнської етики та релігієзнавства.
25. Особливості вивчення основ християнської етики в молодших класах.
26. Врахування світоглядних орієнтацій студентів при викладанні курсу “Релігієзнавство“ у ВНЗ України.
27. Методика викладання розділу “Історія світових та національних релігій”.
28. Методика викладання курсу “Біблієзнавство” у ВНЗ.
29. Методика викладання курсу “Феноменологія релігії”.
30. Методика викладання розділів “Етнологія релігії”, “Епістемологія релігії”.
31. Методика викладання курсу «Людина і світ» як філософської дисципліни: об’єкт, предмет, завдання.

32. Основні завдання викладання предмету «Людина і світ»: розвиток самостійної особистості, формування високої культури, підготовка до соціально-економічних та технологічних змін у суспільстві
33. Специфіка методики викладання курсу «Людина і світ».
34. Зміст курсу «Людина і світ» в сучасній системі навчання з використанням новітніх технологій.
35. Методика вивчення базових знань з історії філософії (вчення Платона, Арістотеля, Конфуція та інші).
36. Енциклопедизм, природовідповідність, емпіризм як методи вивчення курсу «Людина і Світ».
37. Методи активізації відчуттів (ілюстрації, асоціативні схеми, звукове сприйняття, дотик) в процесі вивчення окремих тем курсу «Людина і світ».
38. Підвищення власної самооцінки учнів у процесі вивчення курсу «Людина і світ».
39. Особливості реалізації потрібного завдання сучасного навчання: а) розвиток знань і навиків зі спецпредмету; б) Розвиток загальних навиків; в) розвиток індивідуальних навиків в процесі викладання та вивчення курсу «Людина і світ».
40. Використання ігрових елементів в процесі викладання предмету «Людина і світ».

Програмові вимоги обговорені і затверджені на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, протокол № 9 від 14 лютого 2018 року.

Зав. кафедри філософії, соціології
та релігієзнавства

доц. Дойчик М.В.